

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

57.

Madjarski kmet.

„Eljen! Eljen! Eljen!“ Ha, kaj je to? Kje smo? „Eljen Magyar-huszar! Eljen csardas! Eljen Tisza!“ Aha, ali slišite! Na Ogorskem smo, med pravimi pravcati Madjari. Pozor toraj, kajti nagajivi ljudje velé, da se Madjari tudi treh cesarjev ne bojé. No, ni se jim treba batí, dokler mirujejo, ali če so predolgega jezika in preveč srbopeti, tedaj jim je eden preveč. Ko so namreč unega leta Madjari v svoji preširnosti „nastavili punt“, prinesel jim je „Nikolaj“ — dolgo šibo.*)

Na Ogorskem živé ljudje raznih narodnosti: Madjari, Slovani, Nemci, Rumunci in Cigani. Nekaj posebnega je v panonski nižini to, da je ena vas madjarska, druga morda slovanska, a tretja uže nemška ali rumunska, česar ne nahajamo v nobeni drugi pokrajini na svetu. Ali vsaka taka vas je sama zá-se. ne meni se dosti za sosedo, drží se stanovito starih svojih običajev, rodnega svojega jezika in drugih takih in enakih vlastitosti. Redke so vasi s pomešanim prebivalstvom.

Madjari so pravi gospodarji na Ogorskem, vsi drugi se jim morajo radi ali neradi pokoravati. Madjarske vasi so jako velike, vlečejo se ob široki cesti, in imajo po 4000—12.000 duš. Cerkev in županiya ste navadno v sredini. Te vasi spominjajo potnika starih taborjev, in res so mnoge madjarske vasi nastale iz takih taborjev. Hiše so zgrajene iz uhojene ali stlačene ilovice, kateri je primešana kratko zrezana slama, strehe so slamnate, stene znotraj in zunaj lepo pobeljene in z raznimi bojami opisane. Dandanes stavijo Madjari uže tudi zidane hiše, pokrite z opeko ali s škriko. V hišo hodijo z dvorišča, ki je ograjeno, in na cesto je zadelano z visokim pažem; v tem pažu so ena večja vrata za živino in vozove, in ena mala za ljudi. Gospodarska poslopja se tiščé hiše, strehe imajo toliko napušča, da se more ob stenah hoditi kakor po hodniku. Po nekodi stavijo zeló nizke hiše, in še te tiščé skoro za tretjino v zemlji, malo se vidijo izmed bičja in koruze, to pa zato, da jih silni vetrovi preveč ne stresajo in zmrazijo. Rastresene pristave na pusti so zgrajene prav tako, kakor hiše po vaséh.

Madjarski kmet je drzovit, hraber, junašk in zaveden; na vso moč se ponaša z narodnostjo svojo in slavno zgodovino madjarsko. Ob vsem tem pa je tudi gostoljuben, rad zbija šale, ljubi prijetne zabave, petje, godbo, pa tudi kot tolovaj zná se za čudo ponósito in kmečko plemenito vesti. Naklonjen je k težkomišljenosti, in zeló udan strasti; ta strast njegova se najjasnejše prikazuje v raznih melodijah na plesu.

(Konec prihodnjič.)

*) Prav praviš.

Košut, diktator.
Görgey, Klapka,
generala.

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Budgetna razprava. Za splošno budgetno razpravo oglasili so se sledeči govorniki, izmed katerih so oni, ki so bili uže ob 10. uri pri predsedništvu, za prostore žrebali, oni pa, ki so kasneje došli, vpisali so se v vrsti svojega prihoda. Proti so bili vpisani: Carneri, Pichler, Plener, Menger, Schönerer, Ausserer, Tomaščuk, Knotz, Jaques, Weitlof, Türk, Pernerstorfer, Nitsche, Siegel, Eigner, Dumreicher, Pollak Oton, Wildauer, Sturm, Auspitz, Pauer, Bendel, Herbst, Proskowetz, Schaup, Haase, Fürenkraz. Za so bili vpisani: Hausner, Šuklje, Kathrein, Zucker, Bobrzynski, Tonner, Abrahamovicz, Salašek, Vošnjak, Weber Fr., Vesely, Szcepanovski, Popovski, Začek, Oelz, Neuner, Skopalik, Kopycinski, Klun, Hompesch, Ferjančič, Mathon, Gregorec, Hajek M., Dürrich, Krofta, Vašaty.

Govorili so dejansko izmed vpisanih:

Prvi dan: Carneri, Hausner, Menger;

drugi dan: Šuklje, Plener, Zucker;

tretji dan: Pichler, Salašek, Schönerer, Bobrzynski, Ausserer;

četrti dan: finančni minister Dunajevski, Tonner, Tomaščuk, Abrahamovicz. Potem je bila splošna razprava sklenjena in za glavna govornika bila sta izvoljena: zoper Herbst, za Kathrein.

Peti dan 30. aprila govorili so: Herbst, Kathrein in poročevalec Matuš.

Pretesen je prostor našega lista, da bi mogli v njem podajati tudi le posnetek vseh govorov.

Znano je, kako je vaju Carneri sukati in obračati besede: „armes Oesterreich!“ (uboga Avstrija!) — to je vpeljal on. Letos sukal je zopet druge, pa blizu take fraze rekoč: Pod prejšnjimi vladami govorilo se je: Frei, wie in Oesterreich (prostost, kakoršna v Avstriji), danes pa se čuje: „nezadovoljni, kakor v Avstriji“, ali gledé na Dalmacijo: „brez varstva, kakor v Avstriji!“ In tako je besedičil dalje. Za njim govoril je mnogo obširneje, zeló mično in stvarno Hausner, ki je dokazaval, da se sedaj mnogo boljše gospodari kot prejšnje čase, vendar pa, da še tudi sedaj ni vse pravo, da se sedajna vlada premalo ozira na predloge štedilne komisije, da je treba naložiti višji davek na žganje in konečno značil je govornik namen svojega govora z izrekom: „Avstrija čez vse, ako le hoče.“

Slednji govornik Menger govoril je deloma stvarno, kolikor pa je bilo političnega, bilo je malo pomenljivo, akoravno si je prizadeval, govor svoj primerno „soliti“.

Drugi dan bil je prvi govornik Šuklje, in akoravno so levičarji med njegovim govorom prav namenoma šumeli, da bi bilo govornika težje čuti, in ga deloma skušali begati s klici, priznalo se je vendar od vseh strani, da je bil govor njegov stvaren, in v političnem oziru posebno v onih točkah srečno sestavljen, v katerih je značil proti Zelenkovičevi demonstracije